

**TOESPRAAK VAN DE
MINISTER-PRESIDENT VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST EN VAN HET VERENIGD COLLEGE
DE HEER RUDI VERVOORT
Algemene beleidsverklaring
BRUSSELS PARLEMENT
19 OKTOBER 2023**

Mijnheer de voorzitter,
Waarde collega's,
Dames en heren volksvertegenwoordigers,

Ik kan deze toespraak niet beginnen zonder het te hebben over de aanslag die onze hoofdstad maandagavond heeft opgeschrikt.

Eerst en vooral zou ik in naam van de Brusselse regering mijn diepste medeleven willen betuigen aan de Zweedse regering en het Zweedse volk, en in het bijzonder aan de familie en naasten van de twee slachtoffers.

Op die zwarte maandag doodde een man twee mensen, gewoon omdat ze een truitje droegen waardoor ze herkenbaar waren als burgers van een land waartegen de dader een religieus geïnspireerde haat koesterde.

Deze afschuwelijke daad berust op een zuivere minachting voor onze meest fundamentele waarden. Nationaliteit gold als enige motief om vanuit een verderfelijke religieuze leer iemands leven te ontnemen.

We hadden gewild dat we deze daad konden toeschrijven aan een vlaag van waanzin van een gestoord persoon. Het gaat hier echter duidelijk om een vlaag van waanzin die uitgelokt, gestuurd en aangewakkerd werd door haatdragende propaganda. Propaganda die vooral via allerlei online kanalen wordt verspreid en die gebaseerd is op leugens om de haat tegen Zweden op te poken.

Niet alleen Zweden overigens, maar ons hele democratische model is daarbij het mikpunt.

Zowel de vrije mening en meningsuiting als de vrijheid om persoonlijke keuzes te maken worden onder vuur genomen.

Er wordt betwist dat de burgerlijke wet voorrang heeft op de religieuze wet.

Het doel is om ons democratisch samenlevingsmodel aan het wankelen te brengen.

Eenzelfde manipulatie ligt aan de basis van de leugens over de invoering van relationele en seksuele opvoeding op school die verspreid worden om ouders angst aan te jagen en verdeeldheid te zaaien in onze maatschappij.

Maar we zullen niet bezwijken. Onze democratieën zullen weerstaan aan het fanatisme, het monster dat zichzelf als de zoon van religie durft te beschouwen [Voltaire]. Brussel zal op geen enkel vlak inboeten op zijn vreedzame samenlevingsmodel.

Net zoals Brussel na de aanslagen in 2015 en 2016 de rug rechtte, gaat het leven ook nu weer zijn normale gang. De gevolgen zijn dit keer weliswaar minder verwoestend, maar ze zijn ontstaan uit hetzelfde duistere gedachtegoed. Brussel is niet gezwicht voor de angst.

Dankzij het vlotte overleg met de federale overheid - waarvoor ik de Eerste Minister hier wil bedanken - konden alle nodige veiligheidsmaatregelen worden genomen zonder het leven van onze burgers teveel in de war te sturen.

Ik wil hier voor u, Brusselse volksvertegenwoordigers, van harte onze orde- en veiligheidsdiensten bedanken, die alles in het werk hebben gesteld om de dader snel te neutraliseren en onze burgers te beschermen. Ik wil ook een woord van dank richten tot iedereen die onze burgers die avond is blijven vervoeren, ook al was er een onbekend gevaar en was niet duidelijk waar de dreiging zich precies bevond. Ik denk natuurlijk aan de taxichauffeurs. Eén van hun collega's, die de slachtoffers net had afgezet, werd vanuit zijn wagen onder vuur genomen door de schutter. Ik denk natuurlijk ook aan de chauffeurs van de MIVB die er maandagavond voor gezorgd hebben dat alle Brusselaars, en in het bijzonder de mensen die vast zaten in het Koning Boudewijnstadion, veilig naar huis konden gaan en zich de volgende ochtend al zeer vroeg naar hun werk konden begeven.

Daarnaast moet ik ook alle Brusselaars bedanken, omdat ze zich niet hebben overgegeven aan angst, maar zich gehouden hebben aan de richtlijnen om voorzichtig en waakzaam te blijven, zonder in paniek te raken, zonder dat de stad is uitgedoofd, zonder dat het leven zich terugtrok, en zonder ook maar een duimbreed toe te geven aan het terrorisme. De Brusselaars zijn moedig, waardig en solidair.

Die Brusselaars, dames en heren, hebben recht op veiligheid en op rust. De ordediensten, de politiezones, de gerechtelijke politie en de andere bevoegde diensten hebben maandag opmerkelijk werk geleverd, maar de Brusselse justitie en politie kampen al lang met een nijpend tekort aan middelen. Om terrorisme, de grote georganiseerde criminaliteit, de drugsmaffia, de internationale illegale wapenhandel en mensensmokkel te kunnen aanpakken, hebben onze

opsporingsdiensten veel meer personeel, technische uitrustingen en geld nodig. De federaal procureur trok aan de alarmbel toen diezelfde diensten het SKY ECC-netwerk hadden gekraakt en duidelijk werd hoezeer de infiltratie van de maffia een bedreiging vormt voor ons democratisch bestel. Extreem geweld, corruptie, chantage, bedreigingen. De politiediensten en het gerecht in onze grote steden staan onder druk. Dat hebben we de voorbije zomer nog herhaald naar aanleiding van de toestand in onze grote treinstations, waar drughandel een onmiskenbare plaats heeft ingenomen. Sommigen beweerden daarop dat Brussel gewoon de paraplu opentrok voor een paar "druppels". Het zijn echter niet zomaar een paar druppels. We worden bedreigd door een stortvloed van geweld en een toestroom van crimineel geld. Het is niet onze bedoeling om de bal zinloos over en weer te kaatsen met de federale overheid. Wat voor ons telt, is dat onze veiligheidsdiensten de middelen krijgen die ze nodig hebben om hun werk te doen.

Dames en heren, ik roep de leden van dit parlement op om hun politieke meningsverschillen te overstijgen en niet blind te zijn voor het gevaar dat zich in werkelijkheid aandient. Laten we eensgezind meer middelen eisen voor onze Brusselse politiediensten. Het Gewest zal zijn deel doen door nog meer middelen uit te trekken om de federale gerechtelijke politie van Brussel, buiten zijn institutionele bevoegdheden en verantwoordelijkheden om, via safe.brussels uit te rusten met hoogtechnologische instrumenten en computermateriaal.

Ook voor de uitvoering van het plan om de veiligheid en de rust rond het Zuidstation te herstellen, doen we ons deel door bijvoorbeeld extra budget uit te trekken voor de opvang van mensen met een verslaving. We zullen vier miljoen euro vrijmaken om een nieuwe risicobeperkende gebruikruimte en een opvangtehuis voor zeer kwetsbare verslaafden te openen.

*
* *

Mijnheer de voorzitter,
Waarde collega's,
Dames en heren volksvertegenwoordigers,

De afgrijselijke moordaanslag van amper enkele dagen geleden is ook een pijnlijke illustratie van de externe crisissen waarmee de regering tijdens deze bestuursperiode af te rekenen heeft gekregen en die op haar beleid hebben gewogen.

Alleen in mijn eerste regeerverklaring van deze legislatuur moest ik het niet

hebben over externe onvoorziene omstandigheden waaronder onze beleidsvoering en onze financiën gebukt gingen.

Zes maanden na het begin van de regeerperiode brak een ongeziene gezondheids crisis uit, die twee jaar lang zou wegen op ons maatschappelijk, economisch en cultureel leven.

Vanaf februari 2022, toen Rusland Oekraïne binnenviel, schoten de energieprijzen enorm de hoogte in, wat heel zware gevolgen heeft gehad voor de financiën van het gewest.

Brussel heeft zijn reputatie van gastvrije stad alle eer aangedaan door Oekraïense vluchtelingen onderdak te bieden. We hebben er zelfs veel meer opgevangen dan de andere gewesten dat in verhouding tot hun bevolking hebben gedaan. Dat ontheemde mensen hier terechtkomen, heeft vanzelfsprekend te maken met het feit dat Brussel naast een grootstad ook de hoofdstad van het land en een knooppunt van wegen en spoorverbindingen is, waar bovendien het enige kantoor voor de registratie van de aanvragen is gevestigd.

Om dezelfde redenen krijgt Brussel, vooral sinds de oorlog in Syrië, te maken met een zeer grote toestroom van vluchtelingen, asielzoekers en mensen met/zonder verblijfsvergunning, die de groep daklozen nog groter maken. Brussel draait ook op voor de gevolgen op sociaal en gezondheidsvlak die met de massale aanwezigheid van al die mensen gepaard gaan. Daardoor doet het veel meer dan waarvoor het institutioneel bevoegd en verantwoordelijk is.

De gewestelijke overheid in de ruime betekenis van het woord heeft de voorbije vier jaar enorme inspanningen geleverd om de coronacrisis, de energiecrisis en de opvangcrisis aan te pakken.

Zowel tijdens de coronacrisis als tijdens de energiecrisis heeft het Gewest niet alleen de bijkomende kosten voor de overheid gedragen, maar heeft het ook de burgers en de bedrijven ondersteund. Het Gewest heeft honderden miljoenen euro's extra uitgegeven om die hulp te kunnen bieden.

Tegelijk dragen we echter ook de lasten van een hoofdstad, waar de actieve bevolking overdag voor de helft bestaat uit de 400.000 pendelaars die er dagelijks naartoe komen. Dat zijn uiteraard allemaal mensen die de bedrijven en besturen in Brussel nodig hebben als personeel. Het staat buiten kijf dat de economie van de hoofdstad daar wel bij vaart. Door die toestroom is echter ook een zeer uitgebreid openbaarvervoersnet nodig. Het Brussels Gewest neemt het overgrote deel van de kosten daarvan voor zijn rekening. Dat een ontwikkeld land als het onze zo weinig investeert in zijn hoofdstad, vind ik een uniek gegeven. De hoofdstad concentreert heel wat werkgelegenheid, maar krijgt

slechts een gering deel van de belasting op de welvaart die er wordt voortgebracht, of die nu via de vennootschapsbelasting of via de personenbelasting wordt geheven.

Dus ja, het Gewest bevindt zich in een moeilijke begrotingstoestand. De Minister van Begroting was hierover bij de aanvang van onze werkzaamheden zeer duidelijk. Nu de impact van de crisissen minder groot is, moesten we absoluut de begroting een nieuwe wending geven door de tekorten terug te dringen om opnieuw tot een evenwicht te kunnen komen.

Om onze Brusselse overheidsfinanciën opnieuw gezonder te maken, heeft de Minister van Begroting voorgesteld een schuldplafond in te stellen, waarover hij in contact is geweest met het ratingbureau S&P. Dat is uiteindelijk vastgelegd op 210 procent. Onze Regering en ook de volgende moeten ervoor zorgen dat dit plafond verder verlaagt.

De limiet is alvast ingezet. Hiermee zetten we de terugkeer naar een evenwicht in de begroting in, tijdens de volgende legislatuur.

Bij de onderhandelingen zijn we, zoals de Minister van Begroting in zijn omzendbrief van vorig voorjaar al had aangekondigd, overeengekomen besparingen in de begroting door te voeren van 3 procent in de personeelskosten, 5 procent in de werkingskosten van onze administraties, 8 procent in de facultatieve subsidies en 10 procent in de investeringen. Met besparingen en hervormingen voor een bedrag van meer dan 200 miljoen euro willen we de begroting 2024 afsluiten met een beter resultaat dan voor het jaar 2023. We verminderen het tekort met een kwart.

In verschillende sectoren worden er ook hervormingen opgestart, waarvan ik er een aantal met u zal overlopen.

Een aantal van deze hervormingen worden ondersteund door het resultaat van meerdere "spending reviews" die wij tijdens deze legislatuur hebben opgestart om de kwaliteit van de overheidsfinanciën verbeteren. Zij beogen een efficiëntere toewijzing van uitgaven met behulp van vier hefbomen:

- Ten eerste, overheveling van uitgaven van laagprioritaire sectoren naar sectoren met een hogere prioriteit;
- Ten tweede, verbetering van de uitgavenstructuur;
- Ten derde, verbetering van de efficiëntie in de openbare diensten en opsporing van inefficiënties om de kosten van deze diensten te verminderen;

- Ten vierde, het vrijmaken van een marge om nieuwe prioritaire uitgaven te doen in een specifieke sector.

*
* *

Mijnheer de voorzitter,
Dames en heren volksvertegenwoordigers,

Deze budgettaire responsabilisering gebeurt met behoud van de consolidatie van de grote beleidslijnen die de Regering heeft kunnen doorvoeren om invulling te geven aan de grote ambities die de Gewestelijke Beleidsverklaring van 2019 in zich droeg.

In 2019 trad mijn Regering hier naar voren met de ambitie om de sociale en ecologische uitdagingen van onze stad aan te gaan en de emancipatie van alle Brusselaars mogelijk te maken via toegang tot huisvesting, hoogwaardige werkgelegenheid, toegankelijke gezondheidszorg, een gezonde en vriendelijke leefomgeving en kwalitatieve openbare voorzieningen en transportinfrastructuur.

In haar meerderheidsakkoord heeft mijn Regering zich er met overtuiging toe verbonden om de akkoorden van Parijs uit te voeren. De klimaatdoelstellingen staan centraal in alle gewestelijke beleidsmaatregelen, en wel op verschillende manieren:

Met haar Air Climat Energy Plan dat in 2023 aan een update werd onderworpen en in overeenstemming met het Europese 'fit for 55-pakket' heeft het Gewest zich ertoe toe verbonden om mee te stappen in ambitie van Europa en dus haar doelstelling om de uitstoot met minstens 40% te verminderen, zoals die in de klimaatordonnantie staat vermeld, bij te stellen. En wel tot 47% ten opzichte van 2005. Met deze bijgestelde ambitie staan we er sterker voor om in overeenstemming met onze langetermijnstrategie klimaatneutraliteit te bereiken.

En de resultaten spreken voor zich: uit de recentst beschikbare cijfers blijkt dat de Brusselaars hun uitstoot van broeikasgassen met 30% hebben verminderd tussen 2005 en 2022. De daling bedraagt zelfs 41% over deze periode als we enkel de bouwsector bekijken, waarop onze Renolution-strategie zich toespitst. Wat de installaties voor de productie van hernieuwbare energie betreft, is de geïnstalleerde fotonvoltaïsche capaciteit tussen 2019 en 2023 verdubbeld, een ongeziene toename.

Er is een Klimaattraject uitgetekend dat de uitvoering van de Brusselse bijdrage aan het Nationaal Energie-Klimaatplan financiert. Dit betekent een breuk met het verleden en een hernieuwde inspanning die in verhouding staat tot de ambities op het vlak van klimaat, natuur en biodiversiteit. Tijdens deze legislatuur werd bijna 300 miljoen euro extra toegewezen aan dit beleid.

Het Gewest heeft geïnvesteerd in een onmiskenbare 'climate governance' met de aanneming van de klimaatordonnantie. We hebben de voornaamste bronnen van de rechtstreekse vervuilende uitstoot aangepakt om te zorgen dat alle Brusselaars in een gezonde omgeving kunnen leven, waarbij we voor iedereen alternatieven beschikbaar hebben gemaakt. We hebben geld geïnvesteerd in renovatie om de facturen van de Brusselaars en de Brusselse instellingen te verlagen. De RENOLUTION-strategie is ondertussen goed ingeburgerd, met middelen die voortdurend worden opgetrokken. De beschikbare middelen voor de premies beheerd door Leefmilieu Brussel en Urban zijn verhoogd met meer dan 28%, dat is vrijwel 15 miljoen euro.

Naast de premies bestaat er een heel systeem van stimulansen, aanmoedigingen en steun met de RENOLAB- en RENOCLICK-projecten en de ECORENO-lening (tegen een rente van 0 tot 1%). Alle leden van de regering samen trekken meer dan 100 miljoen euro per jaar uit om bouwheren te ondersteunen die gebouwen willen renoveren of beter isoleren.

Naast gebouwen is mobiliteit één van de grootste bronnen van directe uitstoot van broeikasgassen. Daarom werken wij aan een betere luchtkwaliteit ten behoeve van de leefomgeving en de gezondheid van de Brusselaars. Onze lage-emissiezone is niet enkel een investering in de "modal shift", maar mikt ook op de "motor shift" en in dat verband is de BruxellAir-premie voor gezinnen aangepast en versterkt (tot 2.000 premies per jaar) en konden we dankzij de laadpaalstrategie het aantal laadpunten verhogen van een twintigtal in 2019 tot meer dan 3.700 vandaag. Tegen het einde van het jaar zijn er dat 5.000, dat is een kwart van het cijfer dat is vooropgesteld voor 2035.

Wat geluidsoverlast betreft, houden we zoals u weet het overvliegen van Brussel nauwlettend in de gaten en de Brusselse regering aarzelt niet om samen met de zwaarst getroffen gemeenten verder te gaan met gerechtelijke stappen. We verwachten concrete actie van de federale regering en het Vlaams Gewest om verlichting te brengen voor iedereen overvliegende vliegtuigen moet ondergaan.

Tot slot is ook het afvalbeheer een essentieel onderdeel van onze milieuambities. De uitvoering van het herontwikkelingsplan van Net Brussel, de verplichting om afval organisch te sorteren, de hervorming van de filialen en de eerste "clean.brussels" strategie hebben ingrijpende veranderingen teweeggebracht voor deze centrale instelling, en de Regering waardeert de inspanningen van de werknemers en de directie van het Agentschap voor de ondersteuning van deze hervormingen in een context van hoogwaardig sociaal overleg. Deze week werd

trouwens een eerste balans opgemaakt van de recente hervorming van de ophaling voor de betrokken gemeenten en alle betrokken partijen: Net Brussel heeft tussen mei en augustus 80% meer organisch afval opgehaald dan in dezelfde periode vorig jaar. De trend is positief voor al het andere afval, waardoor de hoeveelheid wit afval dat naar de verbrandingsoven wordt afgevoerd al met 6.000 ton is verminderd!

Een belangrijke hefboom van ons milieu- en sociaal beleid is de territoriale planning. Door de stedelijke ontwikkeling onder controle te houden, kunnen we zorgen voor huisvesting en levenskwaliteit in de stad door ongebreidelde stadsuitbreiding te beperken en ruimte te geven aan gemeenschapsfuncties, terwijl we tegelijkertijd ruimte behouden en herstellen voor de natuur in de stad. Dit is gedurende de hele legislatuur onze leidraad geweest, en dat zal zo blijven in dit laatste jaar, met een belangrijke herziening van het GBP en de omzetting van meerdere Europese ambities. Tijdens deze bestuursperiode hebben we verschillende richtplannen van aanleg uitgewerkt die deze visie ten uitvoer brengen.

Bij de implementatie van deze visie wordt uiteraard een beroep gedaan op verschillende sectorale beleidslijnen. De eerste daarvan is ongetwijfeld de Stadsvernieuwing. Het doel is om in specifieke gebieden te investeren in functie van de dichtheid, het inkomen per inwoner en de staat van verval van de gebouwen. Min of meer grote zones in functie van de gebruikte instrumenten: het Stadsvernieuwingscontract, het Wijkcontract, die bedoeld zijn om globale verbetering te brengen in één of meerdere wijken door te investeren in openbare ruimten, voorzieningen, vergroening enz. Dit is een belangrijke investering van het Gewest waarmee het kan ingrijpen in gemeenten die niet over de middelen beschikken om de openbare ruimte te verbeteren in het belang van heel de bevolking.

Tijdens deze legislatuur zal er meer dan 250 miljoen euro geïnvesteerd zijn in de 23 wijkcontracten die momenteel in uitvoering zijn op het gewestelijk grondgebied en de 8 programma's voor stadsvernieuwingscontracten, en in het stadsbeleid.

Europese fondsen, met name het EFRO, hebben ook 200 miljoen euro geïnvesteerd in het 14-21 programma, waarvan bijna 60 miljoen euro bedoeld om het ondernemerschap en de ontwikkeling van KMO's rechtstreeks te versterken. Het aanstaande EFRO-programma, waarvoor we momenteel projecten aan het toewijzen zijn, zal ook bijdragen aan dit ontwikkelingsbeleid.

Een territoriaal ontwikkelingsbeleid dat ons in staat moet stellen - en dat moet ook in de toekomst zo blijven - om de functies van de stad met elkaar in evenwicht te brengen, zonder dat natuur en bebouwing op een steriele manier tegenover elkaar hoeven te staan. De stad is een habitat waar ongerepte natuurgebieden bewaard kunnen blijven. Ze moet haar inwoners groene

ruimten, economische zones, recreatieruimten, voorzieningen, en uiteraard betaalbare woningen bieden.

Wat dat laatste punt betreft, hebben we ons niet vergist toen we van huisvesting een gewestelijke prioriteit hebben gemaakt. In een sociaaleconomische context onder hoogspanning, hebben de inflatie en de energiecrisis de aanhoudende ongelijkheid op het gebied van huisvesting en de diepe onevenwichten bij de toegang tot het wonen nog extra onder druk gezet.

Gezien de omvang van de crisis bij de betaalbare woningen moesten we creatief zijn en de actiemiddelen om tegemoet te komen aan de noden van gezinnen die op zoek zijn naar een woning tegen een fatsoenlijke prijs verruimen. Dat is het doel van het Noodhuisvestingsplan dat mijn Regering in december 2020 heeft goedgekeurd. Het is een ambitieus plan, waar ik enkele belangrijke maatregelen wil uitlichten:

- De invoering van het allereerste wintermoratorium dat uithuiszettingen elk jaar opschort tussen 1 november en 15 maart (1,08 M€) Dankzij de maatregelen van deze Regering is het in Brussel niet langer mogelijk om een gezin midden in de winter, de periode tussen 1 november en 15 maart, uit huis te zetten. Dat lijkt voor de hand te liggen, maar het is een primeur voor het hele land. De nieuwe regeling voorziet ook in een aangepaste uitzettingsprocedure die huurders moet helpen bij het vinden van een andere woning of bij het betalen van de huurachterstand.
- De hervorming van de huurtoelage: 10.000 gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning ontvangen maandelijkse steun om de huur te kunnen betalen. Uiteraard is de Regering niet voorbijgegaan aan de mensen die meest kwetsbaar zijn. We hebben voorzien in een voorkeursstatuut voor eenoudergezinnen. Bijna een derde van de toelagen wordt toegekend aan vrouwen die aan het hoofd staan van een eenoudergezin. De doelstelling voor 2024 is de toekenning van 2.500 bijkomende toelagen dank zij een verhoging van de begroting hiervoor met 5,9 miljoen euro.
- De voortzetting van de aankoopstrategie. Ze heeft al gezorgd voor een belangrijke versnelling bij de bouw van sociale woningen, naast de meer conventionele ontwikkelingsprojecten. Dankzij een slim en evenwichtig partnerschap met de privésector hebben we in 3 jaar tijd meer dan 1.000 woningen aangekocht. Als we alle ontwikkelingen samen nemen, zitten we tijdens deze bestuursperiode aan meer dan 3.900 woningen. Al deze woningen gelden als het patrimonium van de mensen die er zelf geen bezitten, laten we daarom nooit het belang van openbare huisvesting onderschatten!

- De lancering van een nieuwe verhuis- en herhuisvestingstoelage voor de zwakste bevolkingsgroepen, met een budget van 2,3 miljoen euro.
- In 2024 zetten we het socialiseringsproces voort.
- In 2024 zullen we ook een andere belangrijke verwezenlijking zien met de oprichting van de Paritaire Huurcommissie die adviezen zal uitbrengen over woekerhuurprijzen. Dit was een belangrijk punt in ons Regeerakkoord!
- De herziening van de Huisvestingscode is ook zo goed als afgerond en heeft als doel het recht op huisvesting nog effectiever te maken via ingrijpende wetswijzigingen.
- En natuurlijk is er de 3,1 miljoen euro die werd voorbehouden voor de versterking van het SVK-aanbod en de ondersteuning van bepaalde doelgroepen zoals grote gezinnen en housing first.

Dames en Heren Volksvertegenwoordigers, de derde prioriteit van het Gewest, na het klimaat en huisvesting, was werk.

Het tewerkstellingsbeleid van mijn Regering heeft één doel: meer Brusselaars aan een job helpen. Brussel hoeft zich trouwens nergens voor te schamen, want het is het enige Gewest in het land waar de werkgelegenheidsgraad zo sterk stijgt: 65,2%. En de economische vooruitzichten zijn vrij goed. Volgens het BISA zal de werkgelegenheidsgraad in Brussel sneller stijgen dan in Vlaanderen of Wallonië, tot 68,9% in 2028.

We hebben een competentiebeoordeling ingevoerd als basis voor begeleiding naar werk, gevolgd door een verplicht opleidingsparcours. Dit is bedoeld om de vaardigheden van werkzoekenden te versterken en hen dichter bij de arbeidsmarkt te brengen.

We hebben een plan opgesteld om de knelpuntberoepen aan te pakken. Samen met de sectoren en de openbare diensten voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding werden concrete acties geïdentificeerd voor 5 prioritaire sectoren om de vacatures in te vullen.

Er werd een nieuw samenwerkingsakkoord gesloten met Vlaanderen om meer Brusselaars toegang te geven tot jobs in de rand. Meer dan 56.000 Brusselaars werken momenteel in Vlaanderen. In het nieuwe akkoord wordt de duidelijke doelstelling vooropgesteld om elk jaar 2.000 meer Brusselaars aan het werk te krijgen in Vlaanderen.

Het betaald educatief verlof werd hervormd. Continue bijscholing van werknemers komt iedereen ten goede! Bedrijven hebben werknemers nodig met de nieuwste vaardigheden, de arbeidsmarkt moet competente werknemers kunnen leveren en burgers hebben een passende opleiding nodig om te slagen in het leven. Deze hervorming maakt niet alleen afstandsonderwijs mogelijk maar zorgt er ook voor dat parttimers, onder heel veel vrouwen, daar nu kansen krijgen.

We hebben het systeem van dienstencheques hervormd: zonder het budgettaire kader van dit belangrijke aspect van het tewerkstellingsbeleid uit het oog te verliezen, heeft de Regering gezorgd voor een aanzienlijke verbetering van de werkomstandigheden voor de 28.000 huishoudhulpen, van wie 95% laaggeschoolde vrouwen: opleiding, omkadering, uitsluiting van klanten die misbruik maken, voorafgaande bezoeken om de werktijden te bepalen en zelfs een verlichting van het loopbaaneinde.

Wij zijn 15 verbintenissen aangegaan om discriminatie bij de aanwerving tegen te gaan. Naast bewustmakings- en opleidingsinitiatieven bij zowel werkzoekenden als werkgevers blijft één van de voornaamste maatregelen de versterking van het regelgevend kader voor discriminatietests bij de aanwerving ("Ordonnantie Testing 2.0"). Ook hier is Brussel het meest vooruitstrevende Gewest in de aanpak van discriminatie bij de aanwerving.

In 2024 zal de Brusselse Regering haar activerings- en opleidingsbeleid opvoeren, ook hier om het aantal Brusselaars op de arbeidsmarkt te verhogen. Tegelijk gaat de Regering een hervorming van de tewerkstellingssteun doorvoeren, in de eerste plaats ten behoeve van oudere werknemers om de steun te 'verbrusselen', waarvan alle Brusselse werkzoekenden gebruik zullen kunnen maken.

Maar, dames en heren, opdat er banen zouden zijn, moet er ook in de eerste plaats economische activiteit zijn. Nooit eerder heeft de regering dergelijke omvangrijke budgetten vrijgemaakt ter ondersteuning van de economie dan tijdens deze legislatuur. Uiteraard is dat vooral toe te schrijven aan de bijzonder hoge premies waarmee de regering de bedrijven heeft willen steunen om de gevolgen van eerst de gezondheids crisis en vervolgens de energiecrisis te helpen opvangen. Ik zei het reeds eerder: deze bedragen hebben een zware last gelegd op de budgettaire situatie van het Gewest. Maar we moesten het doen, laat dat duidelijk zijn, zodat ons economisch en sociaal substraat de crisis te boven kon komen.

Naast deze uitzonderlijke reden om steun toe te kennen, heeft de regering het kader voor bedrijfssteun vernieuwd door haar strategie te herzien.

Om het hoofd te bieden aan de maatschappelijke en milieu-uitdagingen van het Gewest hebben we gekozen voor de strategie van de "Shifting Economy", die een gewestelijke economische strategie koppelt aan een visie voor de korte, middellange en lange termijn. Het doel is duidelijk: koolstofneutraliteit tegen 2050 zonder daarbij het welzijn van de Brusselaars in het gedrang te brengen. Een economie die noch de maatschappelijke sokkel noch de milieugrenzen overschrijdt. Een economie die gebaseerd is op lokale verankering, de ontwikkeling van kwaliteitsvolle, niet-delokaliseerbare banen, een aanbod van kwaliteitsvolle lokale goederen en diensten die inspelen op de behoeften van de inwoners en de ondernemers.

Concreet heeft zich dit bijvoorbeeld vertaald in de invoering van een investeringsstrategie voor finance&invest.brussels, die er de eerste impactvolle publieke invest van het land van heeft gemaakt; of nog in de mobilisatie van het burgerspaargeld, de invoering van stimulansen bij citydev om de vergoedingen en huurgelden voor ondernemingen met een positieve impact te verlagen en de creatie van projectoproepen om het ecosysteem van de transitie te consolideren. De heroriëntering van de steunmaatregelen voor de economische ontwikkeling werd onlangs door de regering goedgekeurd.

In de loop van de volgende weken zullen nog de uitvoeringsbesluiten betreffende de steun voor de economische ontwikkeling en transitie, de ordonnantie om het Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven om te vormen in het Brussels Agentschap voor het Ondernemerschap en de hervorming van de toegang tot het beroep volgen. Brussel bereidt zijn economische heden en toekomst voor om een leidersrol te vervullen op het vlak van economische transitie en op die manier nieuwe kansen te scheppen voor de ondernemers.

Onderzoek en innovatie vormen ook een van de essentiële hefboomen voor actie om een antwoord te bieden op de milieu- en sociaaleconomische uitdagingen waar het Gewest mee geconfronteerd wordt. De steun die het Gewest verleent aan de activiteiten die ondernomen worden op het vlak van onderzoek, ontwikkeling en innovatie blijven dus van kapitaal belang en dragen bij tot de leiderspositie die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bekleedt op het gebied van innovatie. Het Gewest behoort inderdaad tot de dertig meest innovatieve regio's van Europa en de structurering van een vruchtbaar ecosysteem vormt in dat verband een sleutelfactor.

Het bepalen van de gewestelijke strategische prioriteiten op het gebied van O&O&I voor de periode 2021-2027, via het Gewestelijk Innovatieplan, is een belangrijke eerste stap. Dit plan maakt het mogelijk om de prioritaire krachtlijnen vast te stellen en om bijgevolg de overheidsmiddelen te richten op de oplossingen voor de belangrijkste uitdagingen van het Gewest.

Naast de thematische focus zal het komende jaar ook de laatste hand gelegd worden aan de herziening van de ordonnanties voor de toekenning van Brusselse steun voor O&O&I. Dit zal de afstemming van het overheidsbeleid op

de transitiedoelstelling afronden door de begrippen sociale en ecologische voorbeeldfunctie in de projectevaluatiecriteria te integreren.

Ten slotte blijft sensibilisering voor de wetenschappen een belangrijke opdracht voor Innoviris, dat aanzienlijke middelen inzet om de Brusselaars te bereiken.

Mijnheer de voorzitter,
Waarde collega's,

Ik heb het gehad over huisvesting, werkgelegenheid en het ecosysteem dat aan de basis ervan ligt. Ik zal nu de derde pijler bespreken, die ongelijkheden helpt verminderen en iedereen de kans geeft om een waardig leven te leiden. Het betreft de welzijns- en gezondheidssector die door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie wordt beheerd.

We hebben de strijd tegen ongelijkheid opgevoerd, onder meer door de bevoegdheden rond welzijn en gezondheid te ontwikkelen wars van enig hokjesdenken.

We hebben oplossingen uitgerold voor dakloze personen en gezinnen in tijdelijke opvangplaatsen, via overeenkomsten inzake tijdelijk gebruik, de inrichting van in aanmerking komende woningen en kwalitatieve ruimten voor groepsopvang door het budget dat eerder was vrijgemaakt voor deze sector met 7 miljoen euro te verhogen.

We hebben ook aanzienlijke middelen toegewezen, bijna 35 miljoen euro, om onderdak te bieden aan mensen waar de federale overheid zich over zou moeten ontfermen wat, zoals u weet, echter niet het geval is. Gelukkig erkent de federale overheid sinds eind 2022 de aanvullende rol van het Gewest en compenseert ze die tenminste gedeeltelijk. Nu deze erkenning er eindelijk is, hebben we er zelfs mee ingestemd om het aantal mensen dat ten laste wordt genomen te verhogen, om te allen prijze te vermijden dat mensen de nacht op straat doorbrengen.

In het Geïntegreerd Welzijns- en Gezondheidsplan staat de burger opnieuw centraal: we kijken verder dan de gebruikelijke kaders en institutionele barrières zodat de Brusselaars een betere toegang krijgen tot de eerstelijnszorg, meer ondersteuning vanwege de sociale diensten en een betere bijstand bij tegenslagen. Hiervoor zijn er in 2023 en 2024 tien miljoen euro geïnvesteerd, waarvan 7,5 miljoen alleen al om de eerste lijn van zorg- en hulpdiensten te versterken. Alles samen wordt twintig miljoen euro besteed aan deze eerste lijn. In 2024 zal het Geïntegreerd Welzijns- en Gezondheidsplan ook geïmplementeerd worden door de hervorming en versterking van de eerste lijn zo dicht mogelijk bij de Brusselaars. De versterking van de

eerstelijnsgezondheidszorg zal ook in 2024 worden voortgezet met een budget dat met 6 miljoen euro verhoogd wordt.

Het Verenigd College staat Iriscare daarom sinds deze legislatuur elk jaar een groeicijfer van 2% toe om de aanhoudende uitdagingen op het gebied van gezondheidszorg en welzijn het hoofd te bieden. Dit jaar werden om en bij de 8 miljoen euro geïnvesteerd om het hele continuüm van de begeleiding van ouderen, de gemeenschapswoningen voor bejaarden, de "sociale servicewoningen", het aantal plaatsen in instellingen voor geestelijke gezondheidszorg en het aantal opvangplaatsen voor mensen met een handicap te versterken.

Er zijn aanzienlijke budgetten gereserveerd voor de OCMW's om huishoudens te ondersteunen in het licht van de energiecrisis en om projecten voor toegang tot rechten te ondersteunen.

Op basis van de conclusies die werden getrokken uit de Covid-crisis is een gewestelijk beleid voor het beheer van gezondheidsrisico's uitgewerkt dat afgestemd is op de federale noodplannen inzake gezondheid en is het personeel van de diensten van het Verenigd College versterkt.

2024 zal ook het jaar zijn waarin de hervorming van de sector van de rust- en verzorgingstehuizen, die een jaar geleden werd gelanceerd met de goedkeuring van de ordonnantie, zal worden uitgevoerd voor een bedrag van 18 miljoen euro: meer middelen per bewoner om de kwaliteit en de menselijkheid van de zorg te verbeteren, zoals aanbevolen door de bijzondere Covid-commissies.

De regering heeft 15 miljoen euro per jaar vrijgemaakt om de sociale tegemoetkoming in de waterprijs, die we in 2022 ingevoerd hebben, te financieren. 170.000 huishoudens hebben toegang tot deze tegemoetkoming, met een gemiddeld bedrag van 123 euro per huishouden per jaar.

Dat, dames en heren, is een beknopt overzicht van de acties van mijn regering op welzijns- en gezondheidsgebied.

De toegang tot de fundamentele rechten verzekeren, is van cruciaal belang. Ervoor zorgen dat eenieder zijn rechten kent en er bij de toegang tot die rechten niet gediscrimineerd wordt, is evenzeer essentieel.

Mijn regering besteedt vanaf de eerste dag bijzondere aandacht aan een betere kennis van de burgers van hun rechten alsook aan de uitwerking van een ambitieus transversaal beleid dat de fundamentele rechten van iedereen garandeert. Deze maatregelen zullen ook in 2024 verder uitgevoerd worden. Vandaag komt dit engagement concreet tot uiting in:

- De bundeling en consolidering van de antidiscriminatiewetgeving in het allereerste Brussels wetboek voor gelijkheid, antidiscriminatie en bevordering van de diversiteit;
- De voortzetting van de zes gewestelijke actieplannen die gelijkekansenmainstreaming omzetten in concrete acties, waaronder acties om bestaande ongelijkheden weg te werken, preventieve acties en sensibiliseringsacties;
- Een nauwe samenwerking met en gepaste financiering voor Unia en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen;
- Een sterke betrokkenheid van het maatschappelijke middenveld, met name via de Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen, de Brusselse Raad voor personen met een handicap en de toekomstige Brusselse Raad voor de uitbanning van racisme en een gepaste financiering ervan;
- Ongekende steun voor het maatschappelijk middenveld, met name via een nieuw meerjarig financieringsmechanisme (3,4 miljoen euro).

Mijnheer de voorzitter,
 Waarde collega's,

Als u aandachtig naar mij geluisterd hebt, weet u dat er een essentieel stuk ontbreekt in ons geïntegreerd klimaat- en sociaal beleid: het gaat uiteraard om de mobiliteit.

Zoals u weet, hebben we tijdens deze legislatuur massaal geïnvesteerd in mobiliteit om van Brussel een meer veerkrachtige, leefbare, veilige, gezonde, aangename en aantrekkelijke stad te maken. We willen de Brusselaars, de handelaars en alle ondernemers, maar ook de bezoekers erbij blijven betrekken.

Het eerste niveau van deze evolutie is de verkeersveiligheid. Voor de meeste mensen is er geen alternatief te voet of per fiets denkbaar zolang de veiligheid van de actieve vervoersmiddelen niet gegarandeerd is. Met de invoering van de "Zone 30", de schoolstraten, een voetpadenplan en de herinrichting van meer dan 20 van de gevaarlijkste kruispunten zetten we een grote stap in de richting van een veiligere en verkeersluwere stad. Dat vertaalt zich trouwens ook in de cijfers, want de voetgangers die goed zijn voor 36% van de verplaatsingen zijn talrijker dan ooit tevoren. Door elk jaar een recordaantal van 15 kilometer aan fietspaden aan te leggen, hebben we ook een ongekende modal shift in onze stad teweeggebracht, met een verdrievoudiging van het modale aandeel van de fiets.

Het tweede niveau is uiteraard frequent, comfortabel en efficiënt openbaar vervoer. Deze legislatuur hebben we meer dan ooit geïnvesteerd in ons tram-, bus- en metroaanbod. We hebben ook geïnvesteerd in de toegankelijkheid van de stations voor mensen met beperkte mobiliteit en in de betaalbaarheid van het openbaar vervoer, dankzij gerichte voorkeurstarieven. Tot slot heeft het beleid van de gratis P+R-parkings ons openbaar vervoer toegankelijk gemaakt voor mensen die van verder weg naar Brussel reizen.

De aanzienlijke investeringen in het openbaar vervoer tijdens deze legislatuur, met 30% meer buscapaciteit, een verhoogde frequentie en investering in de reissnelheid van de trams en een sterke toename van de metrocapaciteit, hebben hun vruchten afgeworpen: steeds minder Brusselse gezinnen bezitten een auto en steeds meer gezinnen vertrouwen elke dag op de MIVB om zich in Brussel te verplaatsen. We houden onze investeringen op peil in 2024, het volledige MIVB-aanbod blijft behouden en we gaan door met het moderniseringsprogramma van het rollend materieel voor trams, bussen en metro. In het najaar van 2024 komt er zelfs de nieuwe tramlijn naar Neder-Over-Heembeek bij, waardoor de inwoners van het noorden van Brussel veel sneller het stadscentrum zullen kunnen bereiken.

Anderzijds beginnen we met het oog op een houdbaar budget het investeringstempo in de renovatie van de Wet-Belliardtunnel en in de werken aan Metro 3 te vertragen, zodat we ons kunnen aanpassen aan de realiteit van de stedenbouwkundige procedure en de fasering van de indienststelling. Er zal echter bijzondere aandacht besteed blijven worden aan de maatregelen voor de begeleiding van de buurtbewoners en handelaars in en rond het Zuidpaleis.

Nadat de MIVB-tarieven gedurende 10 jaar bevroren werden om het openbaar vervoer zo betaalbaar mogelijk te maken voor de Brusselaars, omvat de vernieuwing van de beheersovereenkomst van de MIVB de invoering van een indexeringsmechanisme voor de niet-voorkeurstarieven. Dit zal de MIVB meer voorspelbaarheid geven met betrekking tot haar eigen middelen om beter het hoofd te kunnen bieden aan de kosten die jaar na jaar stijgen.

Ten slotte hebben we met de zeer recente lancering van « Floya » – de MaaS-applicatie van de MIVB, of Mobility as a Service – het hele openbaarvervoersaanbod van de MIVB, maar ook het treinaanbod en het aanbod van de TEC en De Lijn, toegankelijk gemaakt via één enkele mobiele applicatie. Waaraan uiteraard nog het aanbod op het vlak van taxi's, autodelen en micromobiliteit toegevoegd moet worden, waardoor Brussel nog toegankelijker en intermodaler wordt.

Het derde niveau is dat van de gezondheid: verkeersluwere wijken en de lage-emissiezone zullen een positieve invloed hebben op de gezondheid van de Brusselaars: minder lawaai, minder fijn stof. Parallel met de enorme

inspanningen die we hebben geleverd op het gebied van vergroening en het planten van bomen. Deze enorme investeringen hebben een duurzame impact: de stad is aangenamer, gezonder en aantrekkelijker geworden voor haar inwoners en bezoekers.

Tot slot wil ik bij de uitdagingen van meer multimodale mobiliteit de Haven van Brussel vermelden, die een belangrijke speler op economisch en ecologisch vlak is, maar natuurlijk ook op het vlak van mobiliteit. We hebben werk gemaakt van de ontwikkeling van de havenactiviteiten en het vervoer over water en van de multimodaliteit, met name door het akkoord dat met de federale overheid is bereikt om de spoorverbinding naar de voorhaven te behouden en te verbeteren en het project om de capaciteit van de containerterminal te verdubbelen, met hoge ambities op het gebied van het koolstofvrij maken van de logistieke keten.

Mijnheer de voorzitter,
Dames en heren volksvertegenwoordigers,

De regering wil verder bouwen aan een beter Brussel, dat een aangename leefomgeving biedt voor de bewoners, economisch aantrekkelijk is en bezoekers lokt. Daarom willen we het leven van onze inwoners en onze ondernemers vergemakkelijken, beter samenwerken met onze plaatselijke besturen en ons bestuurlijk apparaat verbeteren.

Fiscaliteit is een belangrijk instrument om inwoners aan te trekken en hier te houden en om rijkdom te verdelen. In dat verband hebben we meerdere hervormingen doorgevoerd:

- Dankzij de hervorming van onze registratierechten konden sinds 1 april van dit jaar al 3.833 gezinnen aanspraak maken op een verhoogd abbattement bij de aankoop van hun eigen woning. 3.532 gezinnen hebben op die manier 25.000 euro bespaard en 301 gezinnen zelfs meer dan 30.000 euro via het aanvullende renovatie-abbattement.
- Vanaf 1 januari zullen onze successierechten beter beantwoorden aan de behoeften die vandaag in ons gewest bestaan, in het bijzonder voor niet-verwante personen en feitelijk samenwonenden.

Een andere belangrijke vorm van dienstverlening houdt verband met stedenbouw. Dat beleidsdomein heeft zowel een impact op de slagkracht van de economie als op het leven van de mensen.

In deze regeerperiode hebben we op het vlak van stedenbouw een aantal bakens willen verzetten:

Eerst en vooral is er de hervorming van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV). Met deze nieuwe reglementering richten we de stedenbouw en architectuur op nieuwe duurzaamheidsprioriteiten die absoluut noodzakelijk zijn.

Daarnaast hebben we een nieuw draaiboek voor de openbare ruimten opgesteld en een bijbehorend instrumentarium uitgewerkt, zoals de regels rond vrijstellingen en tijdelijke ingebruikname. In dat verband willen we onder meer de energietransitie bevorderen.

Wat de stedenbouwkundige procedures betreft, heeft deze regering werk gemaakt van een grondige evaluatie van het globale vergunningenproces, hetgeen zal uitmonden in een reeks van aanbevelingen voor de volgende regering om de procedures te verduidelijken en te vereenvoudigen.

Een andere belangrijke horde was het digitaliseren van de vergunningsaanvragen via het platform MyPermit. Tegen november 2023 zullen bijna alle Brusselse gemeenten (op twee na) zich bij het nieuwe systeem hebben aangesloten. Het is de bedoeling dat in 2024 iedere stedenbouwkundige vergunningsaanvraag op het grondgebied van het gewest digitaal wordt ingediend. Dat zal een enorme omslag in gebruikscomfort voor de aanvrager betekenen en het investeringsklimaat van het gewest verder ten goede komen.

Op het vlak van erfgoed kende het Art Nouveau-jaar een enorm succes. Blikvangers zijn onder meer de opengestelde parels van Victor Horta, het huis van Eetvelde en het huis Hannon. Voor wie er nog aan twijfelde: dit uitzonderlijk erfgoed maakt een essentieel deel uit van de Brusselse en Belgische stedelijke cultuur en moet iedereen kunnen inspireren. We zullen het komende jaar daarom blijven ijveren voor de openstelling van sleutelwerken uit ons gemeenschappelijk erfgoed.

We zullen in het komende werkjaar de hervorming van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV) voltooien. De werkzaamheden en de noodzakelijke participatie van gemeenten, adviesorganen, verenigingen en het ruime publiek zijn langdurig, maar verrijkend geweest.

Daarnaast zullen we versterkte aandacht schenken aan de sociale rol van het stedenbouwkundig beleid via de hervorming van de stedenbouwkundige lasten. Ondanks de economische crisis zoeken we een nieuw evenwicht tussen de winsten uit vastgoedoperaties en de reële nood aan meer betaalbare woningen. De lasten zullen meer en doelgericht worden ingezet voor sociale en openbare woningen.

Dames en heren, we willen ook ons bestuurlijk apparaat verbeteren. We willen het performanter en doeltreffender maken, zodat we de burger een betere dienstverlening kunnen bieden. En we willen het ook zuiniger maken om blijk te geven van budgettaire verantwoordelijkheidszin.

Dat is precies wat we willen bereiken met Optiris. We hebben ervoor gekozen om dat project door de besturen zelf in goede banen te laten leiden in plaats van uitgebreid een beroep te doen op externe consultancybureaus en oplossingen van bovenaf op te leggen. Het proces verloopt op die manier weliswaar geleidelijker, maar we denken dat de besturen er beter een eigen invulling aan kunnen geven. Alle mogelijkheden in verband met een reorganisatie van de besturen liggen op tafel. Er zijn geen taboes. Door de toename van het thuiswerk kon al een zeer zichtbaar onderdeel worden afgerond. Zo hebben een groot aantal diensten samen onderdak gekregen in de Iris Tower. Op alle andere fronten wordt naarstig voortgewerkt.

Vervolgens wil ik nog een woordje zeggen over onze veiligheidsdiensten. Te beginnen bij de Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH).

We hebben tijdens deze regeerperiode heel stevig geïnvesteerd in onze kazernes. We hebben alle nodige voorbereidingen getroffen met het oog op de gunning van de opdracht voor de bouw van een nieuwe hoofdkazerne, waarin ook de opleidingsscholen zullen worden geïntegreerd. De kazerne Eikenbos werd volledig gerenoveerd en de projecten op de Deltasite en in Anderlecht zijn bezig.

De nieuwe regelgeving over de plaatsing van rookmelders vanaf 2025 werd onlangs goedgekeurd.

De Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp heeft verder een evaluatie doorlopen met betrekking tot diversiteit en de aanpak van racisme, seksisme en uitsluiting. Dat resulteerde in een aantal aanbevelingen die in 2022 werden omgezet in het arbeidsreglement en in het personeelsstatuut voor de operationele personeelsleden.

We versterken ook de brandweerschool en de kadettenschool en we hebben voorzien in middelen voor de uitrol van een actieplan om de agressie tegen hulpverleners aan te pakken.

Safe.brussels, het vroegere Brussel Preventie & Veiligheid (BPV), wordt verder ontwikkeld. Deze instelling heeft inmiddels een vaste plaats verworven in het Brusselse institutionele landschap. De organieke ordonnantie die eraan gewijd is,

zal zeer binnenkort worden afgestemd op de veranderingen die zich sinds de oprichting ervan hebben voltrokken.

Daarnaast willen we onze plaatselijke besturen beter laten werken en er ook beter mee samenwerken.

De 19 Brusselse gemeenten zijn het bestuursniveau dat het dichtst bij de burger staat en dat de burgers ook het best kennen. Ze vervullen essentiële opdrachten en ze hebben in deze regeerperiode aangetoond hoe belangrijk ze zijn door tijdens de verschillende crisissen (de coronacrisis, de Oekraïne-crisis en de opvangcrisis) hun verantwoordelijkheid te nemen. Om de gemeenten te helpen, hebben we een paar zaken verwezenlijkt:

- Zo hebben we een loonsverhoging voor de gemeentelijke ambtenaren doorgevoerd. We hebben in totaal 75 miljoen euro uitgetrokken om de weddeschalen dichter te doen aanleunen bij die van Vlaanderen en Wallonië. Die belofte werd al jaren geleden gemaakt en is in deze regeerperiode nagekomen.
- We blijven streven naar goed bestuur. Deze regering heeft een volledige decumul opgelegd en de gemeentecolleges moeten het voortaan met ten minste één schepen minder doen. Het is de bedoeling dat de verkozenen zich volop kunnen concentreren op hun functie.
- De regering is de gemeenten meermaals financieel te hulp gekomen om ze door de verschillende crisissen te loodsen en omdat ze als enige overheid een begroting in evenwicht moeten indienen.
- We hebben 110 miljoen euro uitgetrokken om het aanbod van sportinfrastructuur uit te breiden. In sommige Brusselse wijken is er een gebrek aan faciliteiten om aan sport te doen, gaande van speelpleinen tot zwembaden. Door voorrang te geven aan projecten in die wijken, wilde de regering ervoor zorgen dat alle Brusselaars dezelfde mogelijkheden zouden krijgen om zich te ontspannen.
- We hebben "de Toekomst van Brussel" gelanceerd. Dat is een grootschalig initiatief waarbij de burgers bevroegd worden over de toekomst van het gewest. Geen enkel taboe wordt daarbij uit de weg gegaan. De Brusselaars hebben zich uitgesproken over de toekomst van Brussel en de 19 gemeenten. De regering moet het verslag nu inkijken.

Dames en heren volksvertegenwoordigers, we hebben Brussel tijdens deze regeerperiode aan de wereld willen tonen op een manier die zin geeft om er op bezoek te komen, er te werken of er te studeren.

Het Brussels Gewest heeft de voorbije jaren werk gemaakt van een coherent, constructief en sociaal buitenlandbeleid. Met de nieuwe citymarketing beschikken we over een instrument waarmee we Brussel de volgende jaren in de verf kunnen zetten als een vrije en creatieve stad. De Brussels Houses die we in Milaan en Barcelona hebben geopend, zetten tegelijk in op handel, toerisme en stadsdiplomatie, en tonen de weg vooruit voor het netwerk van internationale economische en handelsadviseurs. We hebben nog sterker ingezet op de behartiging van de Brusselse belangen in de Europese besluitvorming. We hebben ook onze delegatie bij de Europese Unie (EU) versterkt, zodat we van het voorzitterschap van de Raad van de EU in 2024 een succes kunnen maken. Zoals u weet, zal Brussel de EU voorzitten voor het milieu- en het stadsbeleid. In januari 2024 brengen we daarom de Europese burgemeesters samen in Brussel om vanuit het hart van Europa te pleiten voor een sterkere rol voor de steden binnen de Unie. Stadsdiplomatie wint immers wereldwijd aan belang. Niet alleen als instrument voor steden om zich te profileren, maar ook om inclusieve en duurzame stedelijke ontwikkeling te stimuleren. Het is dan ook logisch dat we daar met het bi- en multilaterale beleid van het gewest verscherpt op hebben ingezet.

We hebben ons beleid inzake ontwikkelingssamenwerking meer zichtbaarheid en betekenis gegeven door het te enten op drie belangrijke partners, waarmee Brussel een betekenisvol partnerschap wil voortzetten of aangaan: Kinshasa, Rabat-Salé-Kenitra en - zeer binnenkort - Ramallah-Al Bireh als nieuwe partner. De kloof tussen Brussel en de Europese Gemeenschap werd gedicht dankzij een steeds betere dienstverlening vanuit het Commissariaat voor Europa, maar ook dankzij projecten zoals Brussels Voice. Op basis van dat initiatief kregen internationale Brusselaars vorige week de kans om vanop uw banken heldere beleidsaanbevelingen te formuleren.

Er was hoegenaamd geen gebrek aan projecten om in België en in de wereld belangstelling te wekken voor Brussel:

- Denk maar aan het Toots-jaar en het Art Nouveau-jaar waar ik het daarnet over had.
- We steunen ook talrijke sport- en cultuurevenementen. De lijst is te lang om ze allemaal op te sommen.
- De inhuldiging van Belgian Beer World en de vele projecten die nog in opbouw zijn, zoals Kanal, het museum van De Kat, enzovoort.

Daarnaast werken we ook verder om Brussel voor te dragen als culturele hoofdstad van Europa in 2030. Volgens de Europese verordening moet het dossier voor de kandidaatstelling als culturele hoofdstad worden ingediend door een gemeente. De stad Brussel was al eens kandidaat in 2000. Daarom hebben de coördinatoren van het project voorgesteld om Molenbeek het dossier als Brusselse gemeente te laten indienen. Molenbeek is een gemeente met een bruisend cultuurleven. Een gemeente met een jonge bevolking. Een gemeente die door de aanslagen in Frankrijk en België kampt met een bezoedeld imago. Het is na de aanslagen in Brussel dat we de kandidatuur zijn beginnen uitwerken, om de Brusselaars iets nieuws te geven om zich achter te scharen. Want het "herstel" moest meer dan louter sociaal-economisch zijn. We hadden nood aan een gemeenschappelijk cultureel project om de diversiteit van ons gewest in de schijnwerpers te plaatsen. En de nood daaraan is er nog steeds.

Dames en heren, Brussel moet als nationale hoofdstad bij de tweehonderdste verjaardag van ons land in 2030 ook culturele hoofdstad worden. Brussel, de hoofdstad van Europa, kan bogen op een culturele verscheidenheid die veel omvangrijker is dan in andere steden van dezelfde grootte, net omwille van de sterke internationale aanwezigheid. Brussel moet culturele hoofdstad van Europa worden in 2030. En het zal dat ook zijn, dames en heren.

*
* *

Mijnheer de voorzitter,
Dames en heren volksvertegenwoordigers,

Met dit mooie project sluit ik de laatste algemene beleidsverklaring van deze legislatuur af. We zullen ze morgen bespreken en de begrotingen worden in de loop van de volgende maand meer in detail, sector per sector, behandeld in de commissie. We kennen op voorhand onze meningsverschillen over de wenselijkheid van een beleid hier of een hervorming daar. Ik heb geenszins de intentie om deze debatten te beknotten. Ze zijn gezond en noodzakelijk; ze vormen de essentie van de gewestelijke democratie.

Maar ik zou niet willen dat we in onze globale analyse niet verder geraken dan het bestaand gewestelijk financieringskader. Het lijkt me ondenkbaar dat we zouden voorbijgaan aan het keurslijf dat dit kader Brussel oplegt in zijn rol als administratieve hoofdstad en economische motor van het land. Tussen het Europees begrotingskader en de boekhoudkundige beperkingen van het Europees Stelsel van Rekeningen, het ESR 2010, dat de afschrijving van overheidsinvesteringen op lange termijn verhindert, ook al financieren deze een infrastructuur die verondersteld wordt een eeuw mee te gaan, en de financieringsregels van de deelstaten in België, ligt er weinig ruimte om te

voorzien in de uitbouw van de infrastructuur die nodig is om deze rol te vervullen.

Ik verwees daarnet al naar de overdimensionering van onze vervoersinfrastructuur die nodig is om de 400.000 pendelaars op te vangen die in Brussel komen werken. Wij besteden vrijwel 1,7 miljard euro uit de gewestbegroting aan het mobiliteitsbeleid. Dat is tussen een kwart en een derde van de totale begroting. Geen enkel ander Gewest besteedt zoveel aan mobiliteit. Geen enkel Gewest hoeft dat te doen, want geen enkel Gewest krijgt dagelijks zoveel bezoekers over de vloer. Natuurlijk levert de aanwezigheid van deze werknemers een positieve bijdrage aan de gewestelijke economie. Maar we weten allemaal heel goed dat Brussel uiteindelijk geen aanspraak kan maken op de welvaart die op zijn grondgebied wordt geproduceerd via de belastingen en taksen die erop worden geheven. En hoe welkom de verschillende solidariteitsmechanismen zoals Beliris en het fonds Europese Toppen ook zijn, ze bieden geen compensatie voor deze inkomstenderving. Compensatie is er nog minder voor andere uitgaven zoals de kosten die voortvloeien uit de aanwezigheid van tienduizenden mensen zonder papieren en de uitgaven voor het zeer grote aantal daklozen waarvoor de bevoegdheid niet ligt bij het sociaal beleid van de GGC.

En ze compenseren uiteraard nog minder de moeilijkheden waar bepaalde federale overheidsdiensten in Brussel mee te kampen hebben, te beginnen met de politie en justitie.

Begrijp me niet verkeerd, ik sta niet te bedelen om middelen; ik stel vast, dat is alles. En om een antwoord te bieden op deze situatie wil ik pleiten voor een volwassen samenwerkingsfederalisme dat vorm kan geven aan een systeem dat, zonder te raken aan de autonomie van Brussel, alle betrokken entiteiten toelaat deel te nemen aan de ontwikkeling van hun hoofdstad.

Zoniet, zullen we opnieuw de logica dat de belastingen op de plaats van arbeid geïnd dienen te worden ter sprake moeten brengen. Het zou niet abnormaal zijn dat in een sterk gefederaliseerde staat de belastingregels geïnspireerd zijn op de regels die gelden tussen staten. En dus moet de regel zijn dat inkomsten uit arbeid belast worden op de plaats waar die arbeid wordt verricht. Maar we vragen ook niet om ál die inkomsten. Wij Brusselaars zijn solidair. En we vinden het belangrijk dat de Federale Staat voldoende middelen behoudt om zijn taken uit te voeren.

Maar mocht er geen ruimer kader voor de ontwikkeling van ons Gewest dat ten goede komt aan heel het land kunnen worden gevonden, dan zullen we ons ongetwijfeld genoodzaakt zien te vragen om een belastingsysteem dat Brussel in staat stelt om het deel van de collectieve rijkdom te innen dat door Brussel gegenereerd wordt.

Dit gezegd zijnde, wil ik er meteen aan toevoegen dat dit ons niet ontslaat van de plicht om onze uitgaven te rationaliseren, om meer en beter te doen voor de Brusselaars met de middelen waarover we beschikken. Na onze burgers ondersteund te hebben tijdens de opeenvolgende crisissen hebben we de basis gelegd voor deze rationalisering. En ze zal verder moeten worden gezet om een voorspoedige toekomst te verzekeren voor ons Gewest.

Ik dank u voor uw aandacht.